

EN MANLIG ANGELÄGENHET?

TVÅ TIDIGA KVINNliga MEDLEMMAR OCH PIONJÄRER

■ Vid Konstföreningens i Stockholm första sammankomst efter dess bildande 14 januari 1832 antogs 170 ledamöter. Bland dem följde en dam osedd med i mängden. Det kvinnliga intresset kom lite som en överraskning för föreningens grundare, men vid nästa sammankomst i mars månad beslöt man att välja in ytterligare en handfull kvinnor. När det var dags för första årsredovisningen 1833 uppgick antalet till 26 och 1860 var drygt 100 medlemmar kvinnor.

Ulrika (Ulla) De Geer (1793–1869) f. Sprengtporten, var den som oförhoppandes antogs som medlem vid första sammankomsten. Hon var gift med greven och politikern Carl De Geer och var en centralgestalt i Stockholms societetsliv. Hennes salonger i hemmet på Västra Trädgårdsgatan var samlingsplats för politiker, hovfolk, diplomater och höga ämbetsmän. Hemmet var fullt av dyrbara konstföremål och grevinnan var av sin samtid känd för sin bokliga bildning, sitt sinne för skön konst och för att vara kännare av antikviteter. Familjen ägde flera egendomar, bland annat Stora Sundby som man lät bygga om och inreda som en medeltida borg, detta med anledning av Ullas besatthet av Walter Scotts riddarromaner. Slottet, som är öppet för visning delar av året har bevarat mycket från De Geers tid, bland annat ett porträtt av Ulla, målat av Fredrik Westin.

Första verksamhetsåret invaldes även den första kvinnliga konstnären Sophie Adlersparre (1808 – 1862) som medlem. Hon gjorde sig ett namn som skicklig porträttmålare och kopist av äldre måleri och understöddes av drottning Josefina som återkom med många beställningar.

Sophie Adlersparre, självporträtt, 1849, Kungl. Akademien för de fria konsterna.

Under föreningens lördagssammankomster visades verk utförda av medlemmar eller i deras ägo. Under de första åren ställdes ett antal av Adlersparres verk ut, exempel på hennes arbete både som kopist och porträttör. Hennes verk köptes även in för konstföreningens lotteri, bl.a. *Vingåkerskulla* och *Gitarrspelerska* 1838.

Adlersparre studerade för bl.a. Olof Johan Södermark och Léon Cogniet i Paris och gjorde studieresor i Europa. På hemmaplan bedrev Adlersparre teckningsskola för kvinnliga elever och får sägas vara en pionjär såsom kvinnlig konstnär i en tid innan Fruntimmersavdelningen vid Konstakademien med ordinarie utbildning av kvinnliga elever öppnat 1864.

I år, då vi skriver 2017 och firar 185 år räknar SAK glädjande nog ungefär lika många män som kvinnor i sitt medlemsregister.

/// ANNA HESSELBOM

“DET KVINNliga INTRESSET KOM LITE SOM EN ÖVERRASKNING FÖR FÖRENINGENS GRUNDARE”